

AKTYWIZUJĄCE METODY NAUCZANIA.

W procesie nauczania - uczenia się nauczyciel spełnia bardzo ważną rolę. Ważne jest również to, aby uczeń aktywnie uczestniczył w lekcji /czuł się jej współtwórcą/. Uczeń na lekcji nie może się nudzić. Cały czas powinien utrzymywać kontakt z grupą. To wszystko zależy od umiejętności doboru metod nauczania przez nauczyciela. Stosowanie aktywizujących metod nauczania wymaga od nauczyciela pomysłowości, zwiększonego zaangażowania w proces nauczania, jak również dodatkowego przygotowania się do lekcji. Aktywizujące metody nauczania zawierają elementy działania, przeżywania i odkrywania. Stosowanie ich w procesie nauczania prowadzi do wzmocnienia komunikacji w relacjach: nauczyciel – uczeń i uczeń – uczeń. Metody te rozwijają umiejętności uczniów – uczeń samodzielnie rozwiązuje problemy oraz potrafi zastosować zdobytą wiedzę w praktyce.

Stosując metody aktywizujące:

nauczyciel powinien	uczeń powinien
<ul style="list-style-type: none"> ▪ w sposób jasny dla uczniów określić cel lekcji, ▪ w sposób jasny określić zadania uczniów, ▪ upewnić się, czy wszyscy uczniowie wszystko zrozumieli, ▪ zapewnić niezbędne materiały do lekcji, ▪ stosować różne formy aktywizacji uczniów, ▪ wzmocniać odpowiedzialność i samodyscyplinę wśród uczniów, ▪ być koordynatorem zajęć, a nie oceniającym, ▪ po zakończeniu zajęć dokonać ewaluacji, ▪ opierać się na wiedzy i umiejętnościach uczniów. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozumieć celowość wykonywanych zadań, ▪ znać sposób oceniania ich pracy, ▪ mieć zapewniony dostęp do różnych źródeł i materiałów pomocniczych, ▪ wiedzieć, że może liczyć na pomoc nauczyciela i kolegów, ▪ wiedzieć, że może pracować w odpowiednim dla siebie tempie, ▪ mieć poczucie, że jest autorem/współautorem tego co wykonuje.

PRZYKŁADY AKTYWIZUJĄCYCH METOD NAUCZANIA I ICH CHARAKTERYSTYKA

METODA	CHARAKTERYSTYKA
PRACA W GRUPACH	<p>Metoda ta doskonale nadaje się do prowadzenia pierwszych zajęć, aby uczniowie poznali się nawzajem, aktywnie uczestniczyli w zajęciach, nauczyli się współodpowiedzialności, by w sposób otwarty wyrażali swoje poglądy i dzielili się doświadczeniami. Podział klasy na grupy /3 – 8 osób/ powinien odbywać się za każdym razem w inny sposób np. poprzez odliczanie 1, 2, 3, 4 np. /jedyńki tworzą jedną grupę, dwójki drugą/ lub poprzez losowanie karteczek kolorowych czy też karteczek z rysunkami każdy sposób jest dobry, byle był inny za każdym razem/. Doświadczenie wykazało, że najlepiej pracuje się w grupach sześciuosobowych.</p> <p>Jak wygląda przebieg zajęć?</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokonujemy podziału na grupy według opisanego wyżej sposobu, - przedstawiamy uczniom problem /pytanie/, - podajemy czas pracy nad problemem, - grupa wybiera lidera /nadzoruje grupą, robi notatki, zapisuje wypracowane zadania, - przedstawienie wniosków na forum klasy /może to być np. w formie plakatu/, - podsumowanie: zapisanie wniosków, omówienie pracy grup i dokonanie oceny. <p>Praca w grupach może bardzo usprawnić organizację spotkań, uczynić z nich bardziej atrakcyjną „szkołę samodzielności oraz szkołę przywództwa i posłuchu” a także ułatwić indywidualne traktowanie każdego ucznia.</p>

**METODA
„ŚNIEGOWEJ KULI”**

Nauczyciel przedstawia zagadnienie, a uczniowie najpierw indywidualnie zastanawiają się nad rozwiązaniem podanego przez nauczyciela zagadnienia /problemu/, następnie omawiają go w parach, potem w czwórkach itd. Ostatecznie o problemie dyskutuje się na forum klasy. Wnioski zapisujemy na tablicy lub papierze. Uczniowie muszą wykazać duże samo zdyscyplinowanie a nauczyciel musi być konsekwentny w utrzymaniu ładu w klasie.

* * * * *

**METODA
„BURZY MÓZGÓW”**

Metoda ta pozwala czasem na uzyskanie niekonwencjonalnych wyników rozwiązań zagadnienia a nawet zaskakujących. Rozwiązywanie problemu odbywa się w dwóch etapach:

1. nauczyciel zapisuje w niezmienionej formie na tablicy lub kartce papieru zgłaszane pomysły, i własne rozwiązania problemu bez oceny.
2. uczniowie oceniają każdy zgłoszony pomysł, dokonują selekcji i wybierają najbardziej optymalne rozwiązanie postawionego problemu.

Metoda „Burzy mózgów” wyzwala u uczniów inwencję twórczą i zmusza do samodzielnego myślenia.

* * * * *

DRAMA

Uczniowie daną sytuację wyrażają za pomocą gestów, ruchu ciała i głosu.

Najbardziej popularne dramy to:

- wejście w rolę /uczeń wciela się w rolę postaci historycznej lub fikcyjnej/,
- wywiad z kolegą, który odgrywa rolę jakiejś postaci,
- inscenizacja improwizowana /uczniowie odgrywają rolę postaci bez uprzedniego przygotowania.

* * * * *

**TECHNIKA
NIEDOKOŃCZONYCH
ZDAŃ**

Technika ta rozwija umiejętność samodzielnego wypowiedzenia się i kojarzenia. Polega na uzupełnianiu przez uczniów niedokończonych zdań wcześniej przygotowanych przez nauczyciela np.

- Najbardziej jestem szczęśliwy(a) wtedy, gdy
- W mojej klasie najbardziej podoba mi się
- Najchętniej lubię robić

* * * * *

**TECHNIKA
SWOT**

Polega na przeciwstawieniu przez uczniów cech i poglądów.

Do antynomii można zaliczyć:

Moje wady i zalety.

Złe i dobre strony

Szanse i zagrożenia

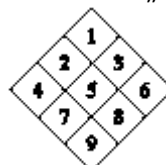
Dzięki tej technice uczeń kształci umiejętność rozróżniania pozytywnych i negatywnych zachowań, dostrzegania zagrożeń.

* * * * *

**TECHNIKA
„KARO”**

Metoda ta uczy dzieci hierarchizacji wartości. Uczniowie otrzymują nieparzystą liczbę kart /np. 5, 7, 9/ w kształcie rombów, na których znajdują się hasła dotyczące omawianego problemu. Zadaniem uczniów jest ułożyć karty w ten sposób, aby karta z najważniejszym – ich zdaniem – została umieszczona najwyżej. Pozostałe karty uczniowie rozkładają według hierarchii ważności tak, aby utworzyć karo. Na samym dole powinna znaleźć się karta z najmniej ważnym stwierdzeniem.

Schemat obrazujący układ kart w metodzie „karo”

Metoda ta nadaje się do podsumowania materiału. Uczniowie otrzymują

<p>FOTOEKSPRESJA</p>	<p>różnorodne pomoce /ilustracje, przedmioty/. Wybierają z nich tylko te, które – ich zdaniem – najbardziej pasują do omawianego zagadnienia.</p> <p style="text-align: center;">* * * * *</p>
<p>MAPA MENTALNA</p>	<p>Inaczej to „mapa myśli”, czy też „mapa mózgu”. Polega na graficznym przedstawieniu myśli i skojarzeń związanych z danym tematem. Do wizualnego opracowania można użyć rysunków, zdjęć, wycinków z prasy, symboli, słów. Przykłady tematów, do których opracowania można zastosować mapę mentalną: Kim jestem, kim chciałbym być? Szkoła moich marzeń. Mój dom.</p> <p style="text-align: center;">* * * * *</p>
<p>TECHNIKA DRZEWA DECYZYJNEGO</p>	<p>Uczy ona podejmowania decyzji w sytuacjach trudnych i niejednoznacznych. Nadaje się do pracy w grupach, jak i samodzielnej. Schemat drzewa decyzyjnego:</p> <div style="text-align: center;"> <p>PROBLEM</p> <pre> graph TD A[PROBLEM] --> B[WARIANT 1] A --> C[WARIANT 2] A --> D[WARIANT 3] B --> E[DECYZJA] C --> E D --> E </pre> <p>DECYZJA</p> </div>
<p>METODA PROJEKTU</p>	<p>Zadanie jest realizowane według wcześniej przyjętych norm i zasad w przeciągu określonego czasu. Metodę projektu można zastosować w pracy grupowej, jak i indywidualnej. Wykonane projekty uczniowie przedstawiają na forum klasy/szkoły. Może to być autoprezentacja, wystawa, plakaty, itp.</p> <p style="text-align: center;">* * * * *</p>
<p>PORTFOLIO</p>	<p>Metoda ta polega na tworzeniu teczki dokumentującej pracę uczniów na dany temat /mogą to być najprzeróżniejsze dokumenty: przedmioty, fotografie, notatki, różne pomysły, wywiady z ciekawymi ludźmi itp./. Do realizacji zadania metodą PORTFOLIO dobrze byłoby włączyć rodziców. Kontakt nauczyciela z rodzicami w tym wypadku ma duże znaczenie rodzice zapoznają się z pracą wykonywaną przez dzieci a jednocześnie będą czuć się współodpowiedzialnymi za proces ich edukacji.</p> <p style="text-align: center;">* * * * *</p>
<p>METODY OPARTE NA BEZPOŚREDNICH KONTAKTACH SPOŁECZNYCH</p>	<p>- spotkanie, - wywiad, - wycieczka, - obserwacja, - rozmowa nauczająca są to metody dobrze znane nauczycielowi i myślę, że nie wymagają opisu.</p>